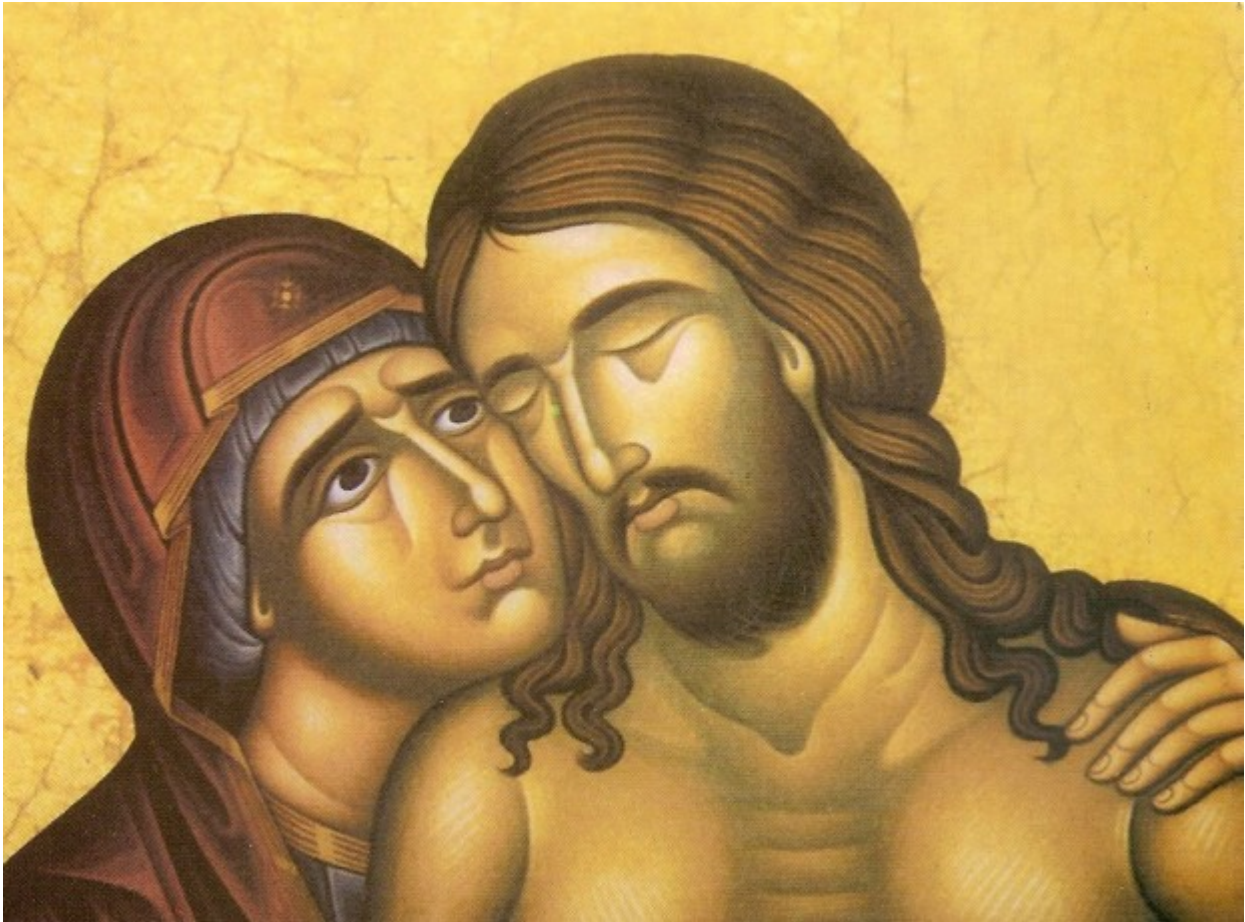

Οδηγητικές εικόνες -Οι μητέρες...

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η παγκόσμια ημέρα της μητέρας που γιορτάζεται μέσα στο μήνα Μάϊο (δεύτερη Κυ-ριακή) μας «αναγκάζει» να φέρουμε μπροστά μας μια οδηγητική εικόνα σπάνιας αξίας και ακτινοβολίας. Τέτοιες ημέρες που τόσος λόγος γίνε-ται για τις μητέρες, τόσες πρωτοβουλίες ανα-λαμβάνονται για να την τιμήσουν, τόσα δώρα προσφέρονται για ν' αναπληρώσουν τις τόσες δωρεές που η ίδια προσφέρει στα παιδιά της, στον άντρα της και στην οικογένειά της γενικό-τερα, με πολλή αγάπη στρεφόμαστε στο πρόσω-πό της που σαν εικόνα φωτίζει το δρόμο μας και μας καθοδηγεί με την ευχή της, τη συμβουλή της, τον καλό της λόγο.

... και η Μητέρα

Αυτές, όμως, τις ώρες μια άλλη μορφή μας έρχεται στο νου και μας παραστέκεται. Βλέπετε, εμείς οι χριστιανοί συνειδητοποιούμε σιγά-σιγά ότι δίπλα στη φυσική μας μητέρα που επικαλούμαστε αυθόρμητα σε κάθε κίνδυνο, το ίδιο αυθόρμητα καταφεύγουμε και στην Παναγία Μητέ-ρα. Παρατηρείται το «αφύσικο» φαινόμενο παι-διών με... δύο μητέρες. Βέβαια, αν το καλοσκεφτούμε, τί πιο φυσικό να έχουμε μητέρα τη μη-τέρα του πρωτότοκου αδελφού μας, του Χρι-στού! Κι αν η ίδια είναι εικόνα οδηγητική, αυτό συμβαίνει γιατί ως Οδηγήτρια μας καθοδηγεί προς σωτηριάν. Δεν αρκείται όταν καταφεύγου-με σ' αυτήν να μονοπωλήσει τη σχέση μας μαζί της.

Στον εικονογραφικό τύπο της Οδηγήτριας, η Παναγία κρατάει στο αριστερό της

χέρι το θείο Βρέφος, με το δεξί της όμως δείχνει τον Κύριο Ιησού. Η Παναγία είναι δρομοδείκτης, αυτή που δείχνει το Δρόμο, το Σωτήρα Χριστό και συνιστά με την εκφραστική της κίνηση ν' ακολουθήσουμε τον αληθινό δρόμο της ζωής. Αυτόν δηλαδή, που είπε «Εγώ είμι η οδός και η αλήθεια και η ζωή» (Ιωάννου ιδ' 6). Όταν κοιτά-ζω αυτή την εικόνα με το χέρι της Παναγίας να δείχνει το Χριστό ασυναίσθητα μου έρχονται στο νου τα λόγια της από τη διήγηση για το γάμο της Κανά που απηύθυνε στους διακόνους: «ό,τι αν λέγη υμίν, ποιήσατε» (Ιωάννου β' 5).

Η Παναγία ως σύμβουλος

Με την αποστροφή της αυτή βάνει τα πράγ-ματα στη θέση τους. Πρώτα ο Χριστός! Αυτό δεν σημαίνει ότι σε όσους την επικαλούνται κραυγάζοντες «κλίνουν το ους σου» δεν προστρέ-χει και δεν είναι βοήθεια των προς αυτήν προστρεχόντων. Αναγνωρίζεται από την Παράδοση ο διαφωτιστικός, καθοδηγητικός, χειραγωγικός και συμβουλευτικός Της ρόλος. Και μόνο στους Πα-ρακλητικούς Κανόνες εις την Υπεραγίαν Θεοτό-κο και τον Ακάθιστο Ύμνο να

ανατρέξουμε, θα διαπιστώσουμε τη διάχυτη πεποίθηση των Ορ-θοδόξων πιστών στο συγκεκριμένο αυτό ρόλο της Κυρίας Θεοτόκου.

Η Παναγία είναι η φωτοδόχος λαμπάδα που καταυγάζει τας φρένας των πιστών, εξέλκει από το βυθό της αγνοίας, φωτίζει πολλούς εν γνώσει και οδηγεί προς γνώσιν θεϊκὴν ἅπαντας, ὄντας οδηγὸς σωφροσύνης. Αυτή είναι που νουθετεί τους συληθέντας τον νουν και τους επαναφέρει στο σωστό δρόμο.

Αυτή η πεποίθηση δεν αποτυπώνεται μόνο σε ὕμνους και τροπάρια. Όλοι οι πιστοὶ ἔχουν εμπειρία αυτής της ἄμεσης παρέμβασης και δράσης της Μητέρας του Θεοῦ.

Θα ήθελα σήμερα να αναφερθῶ σε ἓνα πε-ριστατικό τέτοιας συμβουλευτικής δράσεως της Παναγίας. Μου εἶχε προξενήσει μεγάλη εντύπωση, ὅταν στην αρχὴ της διδασκαλίας του μαθή-ματος της «Συμβουλευτικῆς Ποιμαντικῆς» συγ-κέντρωνα υλικό για να επεξεργαστῶ μιὰ παρά-γραφο των παραδόσεων μου με τίτλο: Η Πανα-γία ὡς σύμβουλος. Μελετοῦσα με πολλή προσο-χή βιογραφίες και κείμενα Γερόντων που ἄνηκαν στον ευρύτερο χώρο του φαινομένου που χαρα-κτηρίζεται ὡς «Πνευματικὴ Γεωγραφία».

Στα χέρια μου εἶχα τὸ βιβλίο του Αρχιμαν-δρίτου Σωφρονίου, Ο Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Αθω-νίτης. Εἶχα ἤδη αναγνώσει τις πρώτες σελίδες, τις αναφορές στην πρώτη θεία κλήση για τὸ μο-ναστικὸ ἀγῶνα του Σιλουανοῦ —Συμεῶν ἦταν τὸ κοσμικὸ του ὄνομα— και πῶς ἐσβηνε σιγά-σιγά αὐτὴ ἡ κλήση μέσα στο θόρυβο της νεανικῆς ζωῆς και εἶχα φθάσει στο σημεῖο που ὁ συγγρα-φέας διηγείται πῶς ὁ Θεὸς που τον ἐξέλεξε, τον ἐκάλεσε και πάλι μ' ἓνα ὄραμα.

«Μια μέρα, αφοῦ κατασπατάλησε τὸ χρόνο ὄχι με σωφροσύνη, ἀποκοιμήθηκε ελαφρά, ὀνει-ρεύτηκε και εἶδε ἓνα φίδι να σέρνεται μέσα του ἀπὸ τὸ στόμα του. Δοκίμασε μιὰ φοβερὴ ἀηδία και τινάχτηκε πάνω, ὁπότε ἀκούει μιὰ φωνή να του λέει:

Κατάπιες στο ὄνειρό σου φίδι και δεν σου ἄρεσε. Τὸ ἴδιο δεν μου ἀρέσει κι ἐμένα να βλέ-πω τὰ ἔργα σου.

Ὁ Συμεῶν δεν εἶδε κανένα, ἀκούσε μόνο μιὰ φωνή, τελείως ἀσυνήθιστα γλυκειά και ὠραία. Ἡ ἐνέργειά της υπήρξε ὁμως συγκλονιστι-κή. Ὁ Γέροντας πίστευε χωρὶς ν' ἀμφιβάλλει κα-θόλου πῶς ἦταν ἡ φωνή της ἴδιας της Θεοτό-κου. Μέχρι τὸ τέλος της ζωῆς του ευχαριστοῦσε τὴ Θεομήτορα, γιατί δεν τον σιχάθηκε, ἀλλὰ εὐδόκησε να τον ἐπισκεφθεῖ ἡ ἴδια και να τον ση-κώσει ἀπὸ τὴν πτώση. Ἐλεγε:

Τώρα βλέπω πόσο σπλαχνίζονται τον λαό ὁ Κύριος και ἡ Μητέρα του Θεοῦ. Σκεφθήτε, ἡ Θεομήτωρ ἦλθε ἀπὸ τους οὐρανοὺς να με συμ-βουλευσει, ἐνῶ ἡμουν

νέος και αμαρτωλός.

Το ότι δεν αξιώθηκε να δει τη Δέσποινα, το απέδιδε στη ρυπαρότητα, μέσα στην οποία βρι-σκόταν τότε.

Αυτή η δεύτερη κλήση είχε σαν πρώτο αποτέλεσμα τη ριζική αλλαγή της ζωής του, που εί-χε πάρει στραβό δρόμο. Ο Συμεών αισθάνθηκε βαθειά ντροπή για το παρελθόν του και άρχισε να μετανοεί θερμά ενώπιον του Θεού. Γεννήθηκε μέσα του η πικρή γεύση της αμαρτίας, κι αυτό άλλαξε τη στάση του απέναντι σ' όλα τα πράγ-ματα».

Παρθένε χειραγωγήσον...

Πόσες φορές δεν είμαστε απελπισμένοι για οποιαδήποτε αλλαγή δική μας ή των παιδιών μας, φυσικών και πνευματικών. Αισθανόμαστε αδύνατοι να επέμβουμε, ο λόγος μας είναι ανίκανος να κινήσει το συνομιλητή μας προς οποιαδήποτε κατεύθυνση. Το «κακό» είναι ότι πολλές φο-ρές οι άνθρωποι απευθύνονται σε μας πιστεύον-τας στις δυνατότητές μας και αγνοώντας τις αδυναμίες μας, ότι δεν μπορούμε δηλαδή να βοη-θήσουμε καίρια και ουσιαστικά.

Εκείνες τις στιγμές δεν πρέπει να αποθαρρυνόμαστε. Βρισκόμαστε όπως και ο Χριστός βρισκόταν, προς στιγμή, αδύναμος επάνω στο Σταυρό και υπέδειξε νέες σχέσεις που θα μπο-ρούσαν να λειτουργήσουν αντιδοτικά. Ο λόγος Του απευθυνόταν στη μητέρα του και τον αγαπημένο του μαθητή: «γύναι, ίδε ο υιός σου ...ίδε η μήτηρ σου» (Ιωάννου ιθ' 27).

Ο λόγος μας, παρακλητικός, μπορεί να απευθυνθεί στην Παναγία Μητέρα για να χειραγω-γήσει Εκείνη τα παιδιά μας και να τα οδηγήσει πάλι στο Χριστό, τη μοναδική οδηγητική εικόνα, «ος έστιν εικών του Θεού του αοράτου» (Κολοσσαείς α' 12) και οδός που οδηγεί προς τον Πα-τέρα. «Ουδείς έρχεται προς τον πατέρα, ει μη δι' εμού» (Ιωάννου ιδ' 6). Έτσι εντασσόμαστε όλοι στη μεγάλη οικογένεια του Θεού εναλλασσόμενοι σε ποικίλους και διαφόρους οικογενεια-κούς ρόλους. Μοναδικό μας μέλημα είναι να κά-νουμε το θέλημα του Πατέρα που συνιστά προϋ-πόθεση αυτής της μεγάλης ένταξης. Ο ίδιος ο Κύριος μας είπε: «όστις γαρ αν ποιήση το θέλη-μα του πατρός μου του εν ουρανοίς, αυτός μου αδελφός και αδελφή και μήτηρ εστί» (Ματθαίου ιβ' 50).

Εμείς, δεν έχουμε να κάνουμε τίποτε άλλο αυτήν την ώρα από το να απευθυνθούμε

στην Παναγία με τα λόγια του αποστίχου του μικρού εσπερινού του Σαββάτου και να Της πούμε: «... Παρθένε χειραγωγήσον προς την μακαρίαν αντίδοσιν»!

Έτσι οδηγημένοι από εικόνα σε εικόνα και αποκρυπτογραφώντας διαδοχικά το μήνυμά τους, μπορούμε τελικά να βρούμε τον ασφαλή δρόμο της επιστροφής, να σταθούμε μπροστά στην Πύλη του Ουρανού και να εισέλθουμε στη Βασιλεία.

(Αλεξ. Μ. Σταυρόπουλου, Καθηγητού Παν/μίου Αθηνών. Η αυτοκρατορία των εικόνων, εκδ. Αποστ. Διακονία, σ. 38-45)